

УДК
687.01:
502/504

ГАЛИНА ЛОБАНОВА, ЯНА ПЕТРОВА
Хмельницький національний університет, Україна

АНАЛІЗ РІЗНИХ АСПЕКТІВ СТАЛОСТІ ТА ЦИРКУЛЯРНОСТІ ПРОЦЕСІВ В ІНДУСТРІЇ МОДИ

Мета. *Аналіз аспектів сталості та циркулярності процесів в індустрії моди, а також виявлення викликів та можливостей, пов'язаних з переходом галузі до сталого розвитку.*

Ключові слова: *індустрія моди, циркулярність, сталий розвиток*

Постановка завдання. Індустрія виробництва одягу та взуття є однією із наймасштабніших у світі і охоплює мільярди споживачів на всіх континентах. У відповідь на глобальний попит ця галузь значно збільшила обсяги виробництва. В свою чергу це створило низку серйозних екологічних проблем. Виробництво товарів легкої промисловості споживає величезні обсяги природних ресурсів, тому призводить до викидів шкідливих речовин, забруднення водойм, повітря та земель, а також створює серйозні проблеми з утилізацією відходів. Саме тому, розглянемо основні аспекти впливу індустрії моди на довкілля, а також можливі шляхи зменшення цього впливу.

Методи досліджень. Використано теоретико-аналітичний та системно-інформаційний методи.

Результати досліджень. Індустрія моди, зокрема легка промисловість, має значний вплив на екологію нашої планети. Споживання величезних обсягів ресурсів та створення великої кількості відходів, а також швидка мода формують серйозні виклики для довкілля. Сучасні способи виробництва одягу та взуття, а також їх споживання породжують численні екологічні проблеми.

Глобальна модна програма (GFA) опублікувала звіт, в якому стверджується, що до 2030 року цей сектор промисловості може стати «на 80 відсотків циклічним», якщо він інвестуватиме значні кошти в технології переробки та інфраструктуру [1].

Внесок індустрії моди у світовий валовий внутрішній продукт (ВВП) перевищує 2%, що становить майже 3000 мільярдів доларів [2]. Ця галузь пов'язана з численними негативними екологічними та соціальними впливами і керується парадигмою «бери-зроби-викидай».

Індустрія моди надає пріоритет масовому виробництву та споживанню, що призводить до забруднення та надмірного утворення відходів – 92 мільйонів тон щорічно. Залежність галузі від швидкої моди, яка характеризується швидкими виробничими циклами а також недорогим одноразовим одягом, призвела до численних негативних наслідків для довкілля.

Актуальність стійких і циркулярних процесів в індустрії моди стає все більш очевидною у світлі її значних екологічних і соціальних наслідків. Вони виступають за замикання циклу шляхом виготовлення виробів з урахуванням довговічності, сприяння зменшенню відходів, їх повторному використанню та переробці. Застосування цих підходів узгоджується із глобальними рамками сталого розвитку та вирішує нагальні екологічні і соціальні проблеми.

Цілі сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй є дорожньою картою для досягнення більш сталого майбутнього. Тому перехід до стійкості та циркулярності процесів вимагає спільних зусиль усіх зацікавлених сторін у всьому ланцюжку постачання, а не просто є фундаментальним імперативом для майбутньої життєздатності індустрії моди.

Дизайнери, виробники товарів, роздрібні торговці, споживачі та політики утворюють динамічну екосистему, яка є рушійною силою еволюції та творчості в індустрії моди, а також прикладають зусилля щодо сталого розвитку та подолання її екологічних та соціальних наслідків. Вони, завдяки своїм інноваційним та адаптованим дизайнам, демонструють креативність.

Виробники, завдяки кваліфікованій майстерності та технологіям, втілюють ці ідеї в життя. Продавці роздрібною торгівлі курують та поширюють модні тенденції серед широкої аудиторії, а також поєднують виробників зі споживачами, надаючи останнім доступ до останніх стилів і трендів. Водночас споживачі мають значний вплив, оскільки стимулюють попит та формують ринкові відносини своєю поведінкою та рішенням про купівлю. Щодо політиків – вони відіграють регулюючу роль, приймаючи нормативні акти для забезпечення галузевих стандартів, а також дотримання законів про охорону здоров'я та безпеки в індустрії моди.

Останні дослідження за темою сфокусовані на конкретних циклічних бізнес-підходах у контексті моди, таких як застосування системи продукт-послуги, оренда одягу, а також його повторне використання [3].

Дизайн відіграє життєво важливу роль у досягненні циклічності в моді, оскільки етап проектування визначає понад 80% впливу модних виробів на навколишнє середовище [2]. Циклічний дизайн впливає на всі наступні етапи життєвого циклу одягу: дозволяє подовжити термін експлуатації, а також визначає його довговічність, можливість ремонту та перероблення.

Етап проектування має вирішальне значення для сприяння стійкості та циркулярності в індустрії моди, оскільки важливі рішення, які приймаються, впливають на весь життєвий цикл одягу. Дизайнери можуть вибирати матеріали з меншим впливом на навколишнє середовище, такі як органічні або перероблені волокна. Таким чином, враховуючи характеристики сировини, вони сприяють екологічності з самого початку життєвого циклу продукту.

Циркулярність процесів в індустрії моди наприкінці життєвого циклу спрямована на замикання ресурсного циклу шляхом перенаправлення одягу зі сміттєзвалищ, а також перетворення його з відходів на цінні ресурси для інших виробничих процесів шляхом інтеграції рішень. Таким чином, передбачається мінімізація шкоди навколишньому середовищу протягом усього життєвого циклу модних виробів, від постачання сировини до виробництва, розповсюдження та утилізації.

На ринку, який керується ціною, тенденціями та споживчими вподобаннями, компанії повинні конкурувати не лише за якістю та дизайном продукції, але й за принципами сталого розвитку. Бренди пропонують програми повернення, щоб спонукати споживачів повертати вживані вироби для перепродажу або переробки чи ремонту. Платформи обміну одягом заохочують спільне споживання модних виробів, тим самим допомагаючи зменшити споживання ресурсів і просувати повільну моду. Послуги оренди також дозволяють споживачам отримати тимчасовий доступ до модних товарів, зменшуючи потребу в постійних нових покупках.

Деякі бренди та дизайнери переробляють одяг, перетворюючи старі або викинуті текстильні відходи та одяг на нові та якісніші модні предмети з вищою екологічною цінністю.

Технологія полегшує всю їхню бізнес-модель, яка обертається навколо виготовлення на замовлення та виробництва, доступного через телефон. Завдяки налаштованим параметрам дизайну та 3D-симуляції споживачі можуть персоналізувати свій одяг.

Група провідних модних брендів і роздрібних продавців, включаючи H&M Group, Primark, Cos, Arc'teryx, Reformation, Weekday і Zalando, приєдналася до нової ініціативи Фонду Еллен МакАртур (EMF), спрямованої на те, щоб допомогти компаніям скоротити доходи від виробництва нового одягу.

Платформа Fashion ReModel, запущена на Глобальному саміті моди в Копенгагені, була створена за тією ж схемою, що й нещодавній проект EMF Jeans Redesign, який також охоплював ключові принципи організації, такі як циркулярність, усунення відходів і забруднення, а також обіг виробів та матеріалів.

Висновок. Модна індустрія поступово переходить до більш стійкої та циркулярної моделі, що є необхідним для зменшення негативного впливу на довкілля та збереження природних ресурсів. Хоча цей процес стикається з численними викликами, інновації та нові підходи до виробництва, матеріалів та споживання відкривають великі можливості для розвитку стійкої моди.

Література

1. Remington C. Global Fashion Agenda eyes circular revolution / Chris Remington [Електронний ресурс] ECOTECHTEXTIL NEWS // November 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ecotextile.com/2021112228650/fashion-retail-news/global-fashion-agenda-eyes-circular-revolution.html>
2. Abdelmeguid A. Towards circular fashion: Management strategies promoting circular behaviour along the value chain [Електронний ресурс] / Aya Abdelmeguid, Konstantinos Salonitis, Mohamed Afy-Shararah Resources // Conservation and Recycling. – July 2024 – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352550924001398?via%3Dihub>.
3. Lang C. Motivators of Circular Fashion: The Antecedents of Chinese Consumers' Fashion Renting Intentions [Електронний ресурс] / Chunmin Lang. – 2024. – Режим доступу до ресурсу: <https://doi.org/10.3390/su16052184>.
4. Davis H. Brands sign up to Ellen MacArthur circularity initiative [Електронний ресурс] / Haydn Davis // ECOTECHTEXTIL NEWS. – May 2024. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ecotextile.com/2024052132057/fashion-retail-news/brands-sign-up-to-ellen-macarthur-circularity-initiative.html>